

Dr. VUKOVICH Gabriella, a KSH elnöke

A statisztika világa az adatszolgáltatóktól a felhasználókig

A statisztikai szervezetek számára a felhasználói kapcsolatok létfontosságúak. Olyan szakadatlanul bővülő kört alkotnak, amelyet nagyfokú heterogenitás jellemez: a hozzáértők mellett előfordulnak laikusok. Ez ma a statisztika fő problémája, hitelességét rongálhatja, ha szemmel láthatóan nem helytálló, avagy könnyen cáfolható következtetésekre jutnak. Ilyenkor a statisztikát vádolják, holott a statisztikusok felelőssége másban rejlik. A felhasználók minősítik a szervezetet, ezért ki kell vívni elismerésüket, ez a statisztikai szolgálat célja.

Napjainkban az adatgyűjtések végrehajtása egyre nehezebb, az adatszolgáltatók is változnak. Ők a legközvetlenebb partnereink (intézmények, vállalatok, lakosság) – a kérdés: mit tehetünk azért, hogy az adatszolgáltatókat magunk mellé állítsuk? Hogy megkönnyítsük munkájukat, hogy megváltoztassuk hangulatukat?

Az előadó áttekintette azokat a tennivalókat, amelyek segíthetnek abban, hogy szívesebben teljesítsék kötelezettségeiket. Közéjük tartozik a bizalom növelése a szervezet iránt, az átláthatóság, elszámoltathatóság növelése, az adatvédelem hangsúlyozása, a szolgálat presztízsének növelése, többlétszolgáltatások. Olyan elemzések kiadása, amelyek segítik az adatok értelmezését, a statisztikai kultúra terjesztését – amiben nagy szerepet játszik az oktatás (mindnyájunk álma: ne csak a szakosított intézményekben tanítsanak statisztikát, hanem megjelenjen máshol is).

Adatainkat közérthető szövegekkel kell kísérnünk, egyszerű analógiákkal kell világossá tenni a közösségre vonatkozó információkat. Az adatszolgáltatókkal rendszeres konzultációkat kell lebonyolítani. Feladatunk, hogy felkutassuk az érdekképviselőiket, a kapcsolattartás legyen napi feladat. Az adatgyűjtések egyszerűsítése sokat segít, ebben jelentős az elektronikus gyűjtés, de még többet nyújtana az adminisztratív adatbázisok használata. Ez ma Magyarországon az egyik legnehezebb feladat. Az adminisztratív adatbázisok minősége gyenge, holott több európai ország gyakorlata mutatja: az ilyen adatforrások felhasználása lenne mindenkinek a legpraktikusabb.

A konkrét adatgyűjtésekben lehetséges lépések: egyszerűsíteni a kérdőíveket, konzultációs lehetőségeket kínálni fel, segíteni az adatszolgáltatókat, és olyan adatokkal nyújtani számukra, amelyek érintik őket. A felhasználók nemcsak többféle jelenségről, több adatra vágnak, hanem a területi mélységeket várják, kistérségi információkra van szükségük, amit igen nehéz kielégíteni. Új megoldásokat kell keresni.

A statisztikai szolgálat tennivalója: csökkenteni az adatgyűjtések számát (ami nem feltétlenül arányosan csökkenti a költségeket), nehéz megállapítani, melyiknek, mi a konkrét haszna. Az adatgyűjtések visszanyesése, a mintanagyság csökkentése kockázatos, ha kilépünk egy piacról, oda más lép be,

hiszen az igény az információra megmarad. Romolhat a minőség, a minőség megrendülése rontja a szolgálat hitelét. Meg kell találni azokat a megoldásokat, amelyek még nem kockáztatják központi szerepünket, de lehetővé teszik a terhek csökkentését. A statisztikai szolgálat növelheti hatékonyságát a tartalékok feltárásával, technológiai eszközök bevetésével. Szervezeti változásokkal, töredékidők felhasználásával is elérhető a hatékonyság növelése. További lehetőség, hogy ne passzívan tűrjük a költségek csökkentését, igyekezzünk újabb forrásokat bevonni.